

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК 2-2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою факультету
бізнесу та сфери обслуговування
31 серпня 2023 р.,

протокол № 06

Голова Вченої ради

Галина ТАРАСЮК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр»
спеціальності 242 «Туризм і рекреація», 241 «Готельно-ресторанна справа»
освітньо-професійна програма «Туризмознавство»,
«Готельно-ресторанна справа»
факультету бізнесу та сфери обслуговування
кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

Схвалено на засіданні
кафедри туризму та готельно-ресторанної справи
«28» серпня 2023 р.,
протокол №07

Т.в.о. завідувача кафедри

Галина ТАРАСЮК

Гарант освітньо-професійної
програми

Оксана ОЛІЙНИК

Розробник: д.е.н., доцент, професор кафедри туризму та готельно-ресторанної
справи, Альона КЛИМЧУК

Житомир
2023-2024 н.р.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 2

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань: 24 «Сфера обслуговування»	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: 242 «Туризм і рекреація», 241 «Готельно-ресторанна справа»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин - 90		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи – 2	Освітній ступінь «магістр»	Лекції	
		16 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		0 год.	0 год.
		Самостійна робота	
58 год.	80 год.		
		Вид контролю: залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36% аудиторних занять, 64% самостійної та індивідуальної роботи;

для заочної форми навчання – 11% аудиторних занять, 89% самостійної та індивідуальної роботи.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 3

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Методологія і організація наукових досліджень» покликаний дати знання в галузі наукових методів дослідження, пробудити інтерес студентів до досліджуваного процесу та сформувавши творчий підхід до занять, в цілому до навчального процесу.

Мета: навчити студентів основ методології та методики наукового дослідження за профілем їх майбутньої спеціальності
Завдання: засвоєння студентами теорії наукових досліджень; прищеплення навичок наукового пошуку, вміння накопичувати та обробляти економічну інформацію; оволодіння основними методами наукового дослідження та набуття практичних навичок застосування основних прийомів досліджень у процесі написання курсових і кваліфікаційних робіт; засвоєння правил та вимог оформлення результатів наукових досліджень.

Предмет: основні методологічні принципи, методи та прийоми проведення наукових досліджень у сфері туризму і підприємства. В процесі вивчення курсу студенти повинні набути навичок раціональної роботи з науковою літературою, проводити обробку результатів спостережень, вміти математично виражати графічну залежність експериментальних величин, що підлягають невідомим законам, оформленні та представленні результатів дослідницької роботи.

В результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- основи теорії наукових досліджень - чинники, які зумовлюють наукову діяльність

- правила та вимоги оформлення результатів наукових досліджень;

- основні тенденції розвитку науки;

- порядок організації та виконання наукових досліджень. вміти:

- накопичувати та обробляти економічну інформацію;

- володіти основними методами наукового дослідження;

- раціонально та ефективно використовувати основні методи наукового дослідження;

- застосовувати прийоми досліджень при написанні курсових та дипломних робіт;

- проводити самостійну пошукову роботу з науковою, навчальною літературою та електронними джерелами інформації на задану тему, узагальнювати результати у вигляді творчої роботи.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 242 «Туризм»:

загальні компетентності (ЗК):

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 4

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку

програмні результати навчання:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв'язання складних задач у сфері туризму та рекреації.

Зміст навчальної дисципліни направлений на формування наступних **компетентностей**, визначених стандартом вищої освіти зі спеціальності 241 «Готельно-ресторанна справа»:

інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру готельно-ресторанної справи.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК3. Здатність до аналізу, оцінки, синтезу, генерування нових ідей.

ЗК4. Здатність працювати в команді.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

СК 2. Здатність систематизувати та синтезувати інформацію для врахування крос-культурних особливостей функціонування суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК4. Здатність створювати і впроваджувати продуктові, сервісні, організаційні, соціальні, управлінські, інфраструктурні, маркетингові інновації у господарську діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 5. Здатність забезпечувати ефективну сервісну, комерційну, виробничу, маркетингову, економічну діяльність суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 12. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 5

готельно-ресторанної справи у мультидисциплінарних контекстах, у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації.

СК 13. Здатність аналізувати і використовувати у професійній діяльності готельно-ресторанні ресурси регіонів.

програмні результати навчання:

ПРН 1. Розробляти і приймати ефективні рішення з питань розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики, забезпечувати їх реалізацію, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ризики та імовірні наслідки їх впливу.

ПРН 4. Здійснювати моніторинг кон'юнктури ринку готельних та ресторанних послуг.

ПРН 6. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані, систематизувати й упорядковувати інформацію для вирішення комплексних задач професійної діяльності.

ПРН 12. Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНА ОСНОВА НАУКИ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тема 1. Наука та її вплив на розвиток економічних та суспільних систем

Загальні відомості про науку. Наука - соціально значуща сфера людської діяльності. Пізнання об'єктивного світу - головна функція науки. Характеристика процесу наукового пізнання. Наукове дослідження як форма здійснення і розвитку науки.

Класифікація наук на основі відмінностей у предметах дослідження. Категорії наукових досліджень: фундаментальні і прикладні. Наукові школи в науках. Науково-технічна революція (НТР) як передумова перетворення науки в продуктивну силу виробництва. Головні ознаки та характерні риси сучасної НТР. Масштаби наукових досліджень в умовах НТР.

Вплив наукових знань на рівень розвитку техніки і технології в умовах НТР Історичні етапи розвитку науки. Передумови виникнення науки як необхідного наслідку суспільного розподілу праці.

Наука на різних стадіях розвитку суспільства. Наука в період середньовіччя. Наука в умовах виникнення і розвитку капіталізму. Історія української науки. Історичні витоки і передумови української науки. Розвиток науки в Київській Русі. Піднесення наукових досліджень в Україні у XVIII столітті. Наука України XIX-XX століть.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 6

Сучасні наукові пріоритети України. Диференціація та інтеграція як закономірні тенденції розвитку науки. Диференціація, її характерні ознаки та форми прояву в науці. Історичні передумови виникнення диференціації наук.

Інтеграція, її характерні ознаки та форми прояву в науці. Механізми та умови, види і рівні інтеграції наукових знань. Інтеграційні процеси в освіті.

Тема 2. Методологія наукових досліджень економічних систем, явищ і процесів

Організаційна структура наукових досліджень в Україні. Державна система організації і управління науковими дослідженнями в Україні: керівні органи та наукові установи.

Організаційні сектори науки в Україні: академічний, вузівський, галузевий, виробничий. Наукові товариства та їх роль в розвитку науки і популяризації наукових знань. Студентські наукові товариства, їх організація і діяльність. Національна Академія наук - головний науковий центр України. Академія педагогічних наук як вища педагогічна наукова установа України. Передумови її створення, структура та діяльність.

Кадрове забезпечення наукових досліджень. Вимоги до наукового працівника. Авторитет та рівень кваліфікації наукового працівника. Наукові ступені і вчені звання в Україні. Порядок присудження наукових ступенів і вчених звань. Форми підготовки наукових працівників. Особливості та підходи до атестації наукових працівників в зарубіжних країнах. Змістовий модуль 2. Методологія та логіка наукового дослідження.

Тема 3. Наукова організація дослідного процесу

Загальна схема наукового дослідження. Організація і планування наукового дослідження. Основні напрямки досліджень з економіки. Конкретно-наукові (епіричні) методичні прийоми та їхні процедури у дослідженні економіки. Вимоги до проведення наукового дослідження.

Вплив особистісних якостей дослідника на результативність наукового дослідження. Послідовність проведення наукового дослідження. Науковий напрямок, проблема і тема наукового дослідження. Вибір теми дослідження. Ознайомлення із станом обраної теми дослідження. Уточнення теми і складання програми дослідження. Обґрунтування теми, дослідження, його актуальності та новизни. Методологічний апарат наукового дослідження. Мета та завдання дослідження. Вибір методів дослідження. Умови забезпечення адекватності обраних методів дослідження його меті та завданням.

Логіка наукового дослідження. Складання календарного плану робіт. Гіпотеза дослідження. Систематичне накопичення дослідних матеріалів. Зведення і опрацювання результатів дослідження. Теоретичний аналіз та літературне оформлення результатів дослідження. Упровадження у практику та

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 7

оцінювання теоретичної й практичної значущості результатів дослідження.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема 4. Загальна методика проведення наукового дослідження

Форми узагальнення результатів наукових досліджень: усний виклад, тези доповіді, реферат, наукова стаття, науковий звіт, дисертація, монографія. Вимоги до їх змісту та оформлення.

Методи зведення й обробки результатів експериментальних досліджень: статистичні, графічні й табличні. Математичні методи опрацювання результатів дослідження. Математична інтерпретація експериментальних матеріалів. Середні показники результатів дослідження. Варіювання результатів дослідження. Визначення достовірності результатів дослідження. Параметричні методи порівняння результатів досліджень. Методи визначення зв'язків між факторами і явищами. Складання списку літературних джерел. Вимоги до оформлення наукових праць. Письмове оформлення наукової праці. Виразність і мова тексту наукової праці.

Правильність застосування наукової термінології. Цитування у тексті наукової праці. Види посилань на використані літературні джерела. Пояснення зв'язку тексту з посиланнями. Спрощення бібліографічних описів у посиланнях. Завершення і представлення результатів наукового дослідження. Вибір форми представлення результатів наукового дослідження.

Показники оцінювання результативності проведеного дослідження. Рецензування завершеної наукової роботи. Підготовка до захисту та захист наукової роботи. Підготовка результатів дослідження до упродовження у практику.

Тема 5. Випускна кваліфікаційна робота: виконання та оформлення

Випускна кваліфікаційна робота, основні поняття. Мета написання випускної кваліфікаційної роботи. Вимоги до оформлення випускної кваліфікаційної роботи.

Сруктура випускної кваліфікаційної роботи. та характеристика її елементів. Елементи вступу випускної кваліфікаційної роботи: Стя та стан проблеми, актуальність теми, мета, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, елементи наукової новизни, апробація результатів дослідження.

Аналітичний огляд літературних джерел, у першому розділі випускної кваліфікаційної роботи. Орієнтовний зміст 1 розділу випускної кваліфікаційної роботи. Орієнтовний зміст 2 розділу випускної кваліфікаційної роботи. Орієнтовний зміст 3 розділу випускної кваліфікаційної роботи.

Правила оформлення списку використаних джерел та додатків.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 8

Технологію виконання випускної кваліфікаційної роботи. Технології опрацювання літературних джерел.

Тема 6. Наукометричні міжнародні бази даних результатів наукових досліджень

Наукометричні бази даних, їх сутність. Загальна характеристика наукометричних баз даних. Web of Science, Scopus, Web of Knowledge, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef...

Характеристика наукометричної бази даних Scopus. Зміст та методика визначення індексу цитування.

Сутність індексу Хірша та зазначити методику його розрахунку. Сутність та методика розрахунку імпаکت-фактора. Індксація нових наукових видань. Основні критерії відбору до бази даних Scopus.

Проблеми інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних. Заходи розв'язання проблем інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних. Заходи з підтримки інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних. Переваги інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних.

Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності наукових досліджень

Поняття патентоспроможних об'єктів інтелектуальної власності та їх комерціалізації. Сутність та критерії платоспроможності. Патент та види патентів. Інтелектуальна власність. Мета комерціалізації. Заходи з комерціалізації. Наукова і науково-технічна експертиза (патентний захист). Основна мета технологічного аудиту, етапи здійснення.

Види інноваційної діяльності. Суб'єкти та об'єкти інтелектуальної власності. Об'єкти інтелектуальної власності. Види винаходів. Корисна модель. Промисловий зразок.

Бізнес-інкубатор та центр трансферу технологій у реалізації та впровадженні науково-практичних розробок

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17/9

4. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Змістові модулі і теми	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	лекції	практичні	самостійна робота	усього	лекції	практичні	самостійна робота
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи науки та наукової діяльності								
Тема 1. Наука та її вплив на розвиток економічних та суспільних систем	16	4	4	8	12		2	10
Тема 2. Методологія наукових досліджень економічних систем, явищ і процесів	12	2	2	8	12	2		10
Тема 3. Наукова організація дослідного процесу	12	2	2	8	14		2	12
Разом змістовий модуль 1	40	8	8	24	38	2	4	32
Змістовий модуль 2. Технологія наукових досліджень								
Тема. 4. Загальна методика проведення наукового дослідження	12	2	2	8	13	1		12
Тема 5. Випускна кваліфікаційна робота: виконання та оформлення	12	2	2	8	13	1		12
Тема 6. Наукометричні міжнародні бази даних результатів наукових досліджень	12	2	2	8	13		1	12
Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності наукових досліджень	14	2	2	10	13		1	12
Разом змістовний модуль 2	50	8	8	34	52	2	2	48
ВСЬОГО	90	16	16	58	90	4	6	80

5. Теми практичних (лабораторних) занять

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вплив науки на розвиток туристичного та готельно-ресторанного бізнесу	2	2
2	Проблеми розвитку туристичної індустрії та методи їх ідентифікації	2	
3	Організація наукових досліджень в сфері туризму	2	2
4	Ідентифікація актуальності тем магістерських робіт	2	
5	Ідентифікація об'єкту, предмету, мети та завдань магістерських робіт	2	
6	Технологія обробки інформації та формування структурних елементів дослідження	2	1
7	Пошук інформації в міжнародних наукометричних базах	2	1

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 10

	даних		
8	Оцінка можливості комерціалізації результатів наукових досліджень	2	
	Разом	16	6

6. Завдання для самостійної роботи

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКИ ТА НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Наука та її вплив на розвиток економічних та суспільних систем

1. Сутність науки.
2. Етапи розвитку науки.
3. Класифікація наук.
4. Наука, науковець та наукове дослідження.
5. Методи наукового дослідження.
6. Підходи та принципи наукового дослідження
7. Застосування методів у дослідженні процесів і явищ.

Тема 2. Методологія наукових досліджень економічних систем, явищ і процесів

1. Розкрити сутність методу та навести класифікацію методів наукового дослідження.
2. Розкрити сутність методології наукового дослідження.
3. Навести три види методології та надати їх стислу характеристику.
4. Навести цільові характеристики методу наукового дослідження.
5. Навести відмінності між діалектичним та метафізичним методами наукового дослідження.
6. Надати характеристику методів наукових досліджень у сфері економіки.
7. Зазначити зміст експериментального методу.
8. Зазначити відмінності між гносеометодологією та праксеометодологією.
9. Розкрити зміст методу з позиції структурного фундаменталізму.
10. Розкрити зміст методу наукового дослідження з позиції теорії діяльності.
11. Розкрити зміст методу наукового дослідження та його функцію.
12. Навести обов'язкові ознаки наукового методу.
13. Навести зміст системного пізнання.

Тема 3. Наукова організація дослідного процесу

1. Змодельуйте процедуру аналітичного дослідження.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 11

2. На якому етапі науково-дослідного процесу здійснюється вивчення стану об'єкта дослідження.
3. Літературний виклад результатів дослідження.
4. Визначення стану об'єкту дослідження і виконання організаційно-методологічної підготовки дослідження.
5. Впровадження результатів дослідження в практику.
6. Охарактеризувати переваги наукової організації проведення дослідження.
7. Навести принципи наукової організації наукової діяльності.
8. Навести основні вимоги до формування програми наукового дослідження.
9. Зазначити зміст функцій програми наукового дослідження.
10. Навести внутрішню та зовнішню соціальні підструктури особистості.
11. Охарактеризувати вимоги до особистих якостей ученого.
12. Навести відмінності наукового інтелекту від інтелекту особи, що не займається науковою діяльністю.
13. Зазначити необхідні здатності сучасного ученого.
14. Розкрити специфіку дослідницької діяльності.
15. Навести приклади порушення етичних норм у науково-дослідній роботі.
16. Охарактеризувати технологію наукового дослідження.
17. Навести чинники активізації наукової творчості.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.

Тема. 4. Загальна методика проведення наукового дослідження

1. Навести процедуру обрання напрямку наукового дослідження та етапи.
2. Зазначити заходи та переваги обґрунтування проблеми наукового дослідження.
3. Навести причини виникнення проблеми наукового дослідження.
4. Зазначити причини, напрями та можливі результати удосконалення контролю господарської діяльності.
5. Навести основні критерії вибору теми наукового дослідження.
6. Розкрити сутність гіпотези, об'єкту та предмету наукового дослідження.
7. Навести процедури процесу пошуку, накопичення та обробки наукової інформації.
8. Навести види носіїв наукової інформації.
9. Розкрити зміст принципів та застережень збору інформації.
10. Зазначити суттєві відмінності між фундаментальними та прикладними дослідженнями.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 12

11. Навести форми та завдання апробації результатів наукових досліджень.

12. Навести та пояснити показники оцінки фундаментальних наукових досліджень.

13. Навести та пояснити показники оцінки прикладних наукових досліджень.

14. Зазначити процедури впровадження наукових досліджень.

15. Навести види ефекту та ефективності наукових досліджень, а також методику їх визначення.

Тема 5. Випускна кваліфікаційна робота: виконання та оформлення

1. Навести мету написання ВКР.
2. Зазначити, які здатності студента має засвідчити ВКР.
3. Навести загальні вимоги до оформлення ВКР.
4. Навести структуру ВКР та характеристику її елементів.
5. Зазначити з яких елементів має складатися вступ ВКР.
6. Зазначити, що має відображати аналітичний огляд літературних джерел, виконаний у першому розділі ВКР.
7. Розкрити орієнтовний зміст 1 розділу ВКР.
8. Розкрити орієнтовний зміст 2 розділу ВКР.
9. Розкрити орієнтовний зміст 3 розділу ВКР.
10. Навести правила оформлення списку використаних джерел та додатків.
11. Навести технологію виконання ВКР.
12. Розкрити особливості технології опрацювання літературних джерел.

Тема 6. Наукометричні міжнародні бази даних результатів наукових досліджень

1. Зазначити, що розуміється під наукометричною базою даних.
2. Надати характеристику наукометричної бази даних Scopus.
3. Навести зміст та методику визначення індексу цитування.
4. Розкрити сутність індексу Хірша та зазначити методику його розрахунку.
5. Розкрити сутність та методику розрахунку імпаکت-фактора.
6. Навести порядок індексації нових наукових видань.
7. Зазначити основні критерії відбору до бази даних Scopus.
8. Розкрити проблеми інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних.
9. Навести заходи розв'язання проблем інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 13

10. Зазначити заходи з підтримки інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних.

11. Розкрити переваги інтеграції українських дослідників у міжнародні наукометричні бази даних.

Тема 7. Комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності наукових досліджень

1. Навести умови патентоспроможності.
2. Зазначити умови визнання винаходу корисної моделі, промислового зразка.
3. Навести види патентів, умови їх одержання та терміни дії майнових прав інтелектуальної власності.
4. Розкрити сутність комерціалізації інтелектуальної власності наукових досліджень.
5. Навести заходи з комерціалізації результатів наукових досліджень.
6. Навести види інноваційної діяльності як складової науково-дослідної діяльності.
7. Зазначити суб'єктів інтелектуальної власності.
8. Навести об'єкти інтелектуальної власності.
9. Навести особливості функціонування бізнес-інкубатора.
10. Зазначити завдання центру трансферу технологій.

7. Індивідуальні завдання

7.1. Заочна форма навчання

1. Ознайомитися з відеоматеріалами:
[Поради для написання тез до доповіді. Як написати тези?](https://www.youtube.com/watch?v=uOjZhFlvg7w)
<https://www.youtube.com/watch?v=uOjZhFlvg7w>
2. За обраною темою підготувати тези доповіді за напрямом: «Актуальні питання туристичної діяльності в умовах сучасних викликів сьогодення».

Методичні рекомендації для виконання практичної роботи:

Вимоги до подання матеріалів до збірника тез.

Тези приймаються обсягом до 3 повних сторінок, набраних у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Тези мають бути оформлені відповідно до вимог:

1. Поля: верхнє, нижнє, лівє, правє – по 2 см; міжрядковий інтервал – 1,5; шрифт – Times New Roman; кегль – 14; стиль – звичайний; абзацний відступ – 1,25.
2. У верхньому правому куті (від поля) зазначити прізвище, ім'я, по-батькові автора, нижче – науковий ступінь, вчене звання, посаду, нижче – організацію. Назву тез друкувати великими літерами симетрично до тексту.

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 14

3. Назва файла повинна відповідати прізвищу автора або першого співавтора.

4. Рисунки і таблиці оформляються згідно з ДСТУ. Щодо символів: в тексті необхідно використовувати лапки лише такого зразку: «», тире: – , апостроф: ’.

5. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком: [7, с. 123], де 7– номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1;4;8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257].

6. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно подавати відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

7. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. За потреби редакція залишає за собою право на наукове редагування, а також літературне виправлення тез (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

8. Тези та заявка на участь, завантажуються окремими файлами із зазначенням прізвища автора:

- Тези (наприклад: Іванов_тези);
- Заявка (наприклад: Іванов_заявка).

Завдання до виконання самостійної роботи:

Здійснити пошук необхідних джерел для підготовки та написання тез доповіді, використовуючи ключові слова за темою дослідження у пошуковому сервісі [Google Academia](https://scholar.google.com/).

Оформити список літературних джерел відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання», додавши його вниз після тез доповіді в одному файлі.

Зразок оформлення списку літературних джерел додається.

8. Методи навчання

При вивченні дисципліни використовують наступні методи:

- а) які забезпечують опанування навчального предмета (слухання лекцій);
- б) які стимулюють та мотивують навчально-наукову діяльність (практичні заняття у формі навчальних дискусій, проблемних ситуацій, професійно- орієнтованих ділових ігор, творчі заняття, пошуку і дослідження, виконання індивідуального завдання та розрахунково-графічної роботи, тощо);
- в) методи контролю і самоконтролю у навчальній діяльності (поточне опитування, написання модульних контрольних робіт, екзамен у формі

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 15

тестових завдань, питання для самоконтролю, у т. ч. через комп'ютерні освітні системи).

Серед інтерактивних методів, форм і прийомів, що найчастіше використовуються в навчальній роботі, слід назвати такі: аудіовізуальний метод навчання; брейнстормінг («мозковий штурм»); «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців; ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі законодавця, експерта, клієнта (туриста), менеджера туроператора); коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників; метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проектів; публічний виступ; робота в малих групах та ін.

9. Методи контролю

Поточний контроль

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Поточний контроль здійснюється шляхом опитування або тестування під час лекцій та практичних занять, а також за підсумками систематичності і активності роботи студента протягом семестру. У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студент має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття. Порядок організації такого контролю визначає викладач, який проводить практичні заняття.

Результати поточного контролю знань студентів заносяться до робочого журналу викладача та доводяться до відома студентів.

Систематичність і активність роботи студента протягом семестру контролюються і оцінюються за такими видами роботи: відвідування практичних занять; виступи на практичних заняттях, участь в обговоренні питань певної теми, відповіді на запитання викладача щодо їх суті; виконання домашніх завдань; експрес-тестування; підготовка аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань; участь у студентських конференціях, олімпіадах, конкурсах з проблем дисципліни.

Оцінювання зазначених видів поточної роботи студента здійснюється за шкалою, відображеною у таблиці

Перелік робіт, обов'язкових для виконання студентом під час вивчення дисципліни «Методологія і організація наукових досліджень»

Види робіт	Кількість балів
1. Виступ на практичному занятті, участь в обговоренні окремих проблем, відповідь на запитання викладача (з інтервалом оцінок 0, 1, 2, 3 залежно від розуміння суті питання, повноти його висвітлення і глибини аргументації")	0 - 3

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 16

2. Поточне експрес-тестування (з інтервалом оцінок 0, 1, 2 залежно від кількості правильних відповідей)	0 - 2
3. Підготовка та презентація аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань за погодженням з викладачем	0-5

Модульний контроль.

Модульний контроль здійснюється у формі 2 контрольних заходів (максимальна оцінка - 10 балів) за окремими частинами дисципліни (модулями).

За відсутності студента на контрольному заході без поважних причин модуль вважається не опанованим. Перескладання модулів здійснюється у терміни визначені викладачем. Результати модульного контролю доводяться до відома студентів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання якості засвоєння навчального матеріалу дисципліни за всіма видами навчальних занять. Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. Основним завданням підсумкового контролю є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу дисципліни в цілому, розуміння логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатність творчо використовувати отримані знання.

У разі виконання студентом всіх видів поточних та модульних контрольних заходів семестровий контроль може проводитись без участі студента шляхом визначення середньозваженого бала результатів трьох модульних контролів.

Для формування підсумкової оцінки знань студентів за поточною сумою балів і одержаними балами на заліку використовується уніфікована шкала оцінювання з переведенням одержаних балів в традиційну шкалу оцінок та в оцінки ECTS.

При одержанні студентом від 0 до 59 балів він повторно самостійно опрацьовує і письмово подає всі розв'язки модульні завдань і тестів викладачу для вирішення питання щодо формування підсумкової оцінки.

10. Розподіл балів

Критерії оцінювання студентів:

1. Робота на практичних заняттях оцінюється в 48 балів. За кожне практичне заняття – 5 балів. (8 занять × 5 балів = 48 балів).

2. Самостійна робота – всього 12 балів.

3. Письмова робота за першим змістовним модулем – 5 балів

4. Письмова робота за другим змістовним модулем – 5 балів

5. Підсумковий контроль екзамен – 30 балів (мінімальна кількість набраних балів на екзамені 18 балів)

Разом за курс: 100 балів.

На практичному занятті об'єктами оцінки є: усні відповіді студентів;

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 17

результати тестування; активність по суті теми заняття; доповнення та коментарі; стиль виступу; грамотність та глибина володіння матеріалом; участь в обговоренні дискусійних питань; правильність розрахунків; рівень підготовки до практичного заняття; письмові відповіді.

Оцінка самостійної роботи:

- виконання індивідуального завдання;
- підготовка реферативного повідомлення (доповідь) за темою, яку пропонує викладач.

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовки здобувачів до встановлених завдань. Зокрема, поточному контролю підлягають:

- 1) активність та результативність роботи здобувача вищої освіти протягом семестру у вивченні програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
- 2) виконання індивідуального завдання;
- 3) виконання проміжного тестового завдання.

Шкала оцінювання

За шкалою	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90-100
B	Добре	Зараховано	82-89
C			74-81
D	Задовільно	Зараховано	64-73
E			60-63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35-59
F		Не зараховано	0-34

11. Рекомендована література

Нормативна

1. Про вищу освіту. Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

2. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах). Редакція від 19.04.2019, підстава - 283-2019-п URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

3. Про затвердження Порядку присудження наукових ступенів. Редакція від 23.07.2020, підстава - 607-2020-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/567-2013-%D0%BF#Text>

4. Про внесення змін до Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. Наказ МОН України. Документ з1171-17, чинний, поточна

Житомирська політехніка	МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЖИТОМИРСЬКА ПОЛІТЕХНІКА» Система управління якістю відповідає ДСТУ ISO 9001:2015	Ф-19.10- 05.01/242.00.1/М/ОК2 -2023
	Екземпляр № 1	Арк 17 / 18

редакція — Прийняття від 11.07.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1171-17#Text>

5. Про інноваційну діяльність. Закон України. Документ 40-IV, чинний, поточна редакція — Редакція від 05.12.2012, підстава - 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>

6. Про наукову і науково-технічну діяльність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні. Закон України. Документ 3715-VI, чинний, поточна редакція — Редакція від 05.12.2012, підстава - 5460-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>

Основна

1. Антонюк В.С., Полонський Л.Г., Аверченко В.І., Малахов Ю.А. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. К.: НТУУ «КПІ», 2015. 276 с.

2. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2014. 142 с.

3. Добронравова І.С., Руденко О.В., Сидоренко Л.І. та ін. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с.

4. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб.; за ред. А.А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. 280 с.

5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. для вищ. навч. закл. Київ: Кондор, 2009. 206 с.

6. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник / В. М. Михайлов та ін. Х.: ХДУХТ, 2014. 220 с.

7. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Віче: НУВГП, 2016. 151 с.

Допоміжна

8. Важинський С.Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: Навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

9. Макогон Ю.В., Пилипенко В.В. Основи наукових досліджень в економіці: навч. посіб. Донецьк: Альфа-прес, 2007. 144 с.

10. Мокін Б.І., Мокін О.Б. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.

11. Цибульов П. М., Чеботарьов В. П. Популярно про інтелектуальну власність: абетка / За заг. ред. к.е.н. М. В. Паладія. К.: ТОВ "Альфа-ПК", 2004. 56 с.

12. Шейко В. М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідної діяльності: підручник- 2-ге вид., перероблено і доповнено К.: Знання – Пресс, 2002. 295 с.